wall from late 16th–early 17th centuries there were brought to light the foundations of second northern structure. The aim of the excavation was to examine 4 corners of room A and 2 corners of room B and, subsequently, erect a supporting structure of reinforced-concrete poles at the western slope of Castle Hill. According to partly uncovered foundations of the northern wing of Radvila Palace, their dating can be relevantly attested to early–middle 16th century. Excavations in the Palace suggest that room A and nearby premise B performed the function similar to that of cellar. In one therooms, relevantly termed A, in the subsoil there was observed a Rennaisance red-brick floor (relevantly termed the second floor). The floor is believed to have been laid during the construction of this part of the Palace. A layer of earth with charred wood particles that formed after the fire in early 18th century was observed above the floor of room A. The layer was covered with remains of red-brick buildings, which, supposedly, served as a base for the floor of room A (relevantly termed the first floor). Most probably, the floor was laid in the middle or end of the 18th century. As the earlier floor from the eastern wing of room A did not preserve well, an in-depth research is limited to its north–eastern wing only. In addition, the 1997 excavation included the north–western and north–eastern wings of nearby room P (relevantly termed B).

Egidijus Ožalas

Šurfas posesijos Nr. 461 (Kapitulos namų) vietoje

Vilniuje, Žemutinės pilies V dalyje, Vilniaus pilių direkcijos užsakymu 1996 m. buvo tvarkoma parko teritorija. Statybininkai buvo savavališkai pradėję kasti duobę apšvietimo stulpui. Darbai buvo sustabdyti, o vėliau pradėtas kasti 1,0x1,5 m dydžio ir 0,9 m gylio šurfas. Jis nutolęs nuo Arkikatedros frontono ŠV kampo 57,55 m į Š ir 16,2 m į R. Sprendžiant iš K. Grunerto 1808 m. Vilniaus senamiesčio plano, šurfas beveik sutampa su posesijos Nr. 461 Š riba. Viršuje – 0,40 cm storio juoda žemė, kurioje gausu šalia augančio klevo šaknų. Tai užpiltinis sluoksnis, susiformavęs po 1831 m., kai buvusi esplanada – atviras šaudymo laukas – buvo paversta parku. 40–60 cm gylyje daugybė vidutinio dydžio griuvenų, susimaišiusių su juoda žeme. Sluoksnis be radinių, suverstinis. Dar giliau, šurfo V dalyje,

Pav. 41. Šurfas posesijos Nr. 461 (Kapitulos namų) vietoje. Medalikėlis.
Fig. 41. Shaft in possession No 461 (the site of Capitula House). Medallion.

prasidėjo akmenų grindinys iš smulkių akmenų, tvirtintų skiediniu. Virš jo buvo 10 cm smulkių griuvenų sluoksnis. Šurfo V pjūvyje atsidengė mūro (?) kraštas. Padidinus šurfą (iki 1,8x1,3 m), pasirodė mūro viršus. Šurfo ŠV kampe mūro storis siekė 25 cm. Šurfo PV kampe buvo atkastos stambios medžio šaknys, kurios neleido kasti giliau. Jų buvo nutarta nekirsti, nes mūro sienos (?) kryptis aiški – 73° ŠR kryptimi.

Sprendžiant iš istorinės medžiagos, galima manyti, kad aptiktas mūras yra posesiją supusios tvoros liekanos. Smulkių griuvenų sluoksnyje šalia mūro rasti keli radiniai: keptuvės rankena, spalvoto metalo medalikėlis (pav. 41), signetinis antspaudas, kaltinė vinis ir švino gabalėlis. Atidengto mūro viršus buvo 62 cm gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 92,13 m). Šurfo R dalyje akmenų grindinys pasiektas 90 cm gylyje (H_{abs} 91,85 m).

Giliau nekasta, grindinys paliktas nesuardytas.

Egidijus Ožalas

Shaft on the site of possession No 461 (the Capitula House)

In 1996 CRCCL initiated an improvement of the park in the western wing of Lower Castle. In the course of the work there was made a 1,5 m wide and 0,9 m deep shaft well. The location of the shaft well was registered 57,55 m north and 16,2 m east of the Cathedral's north–eastern pediment. It was revealed that the western layer, that was formed in 1831, included a paving of small stones bound with mortar. The team

uncovered a part of a brickwork (?), situated 73° north–east of the pediment. According to the collected material, the brick structure is ascribed to the destroyed wall of the possession.

Gintautas Rackevičius

Žvalgomieji tyrinėjimai Vilniuje, Žemutinės pilies teritorijoje

1997 m. Žemutinės pilies teritorijos žvalgomieji tyrinėjimai buvo nedidelės apimties, sąlygojami statybos darbų, todėl daugelis teiginių gali būti tik hipotetiški.

Dviejų nedidelių (po 2 m^2 dydžio) šurfų šalia Pilies kalno V atraminės sienos (pagal S. Patkausko klasifikaciją, pirmosios), išorinės (V) pusės tyrimo tikslas – nustatyti šios sienos pamatų fizinę būklę. Apatinė išorinė (V) sienos dalis mūryta taisyklingu gotikiniu rišimu renesansinių proporcijų plytomis XVI a. antrojoje pusėje–XVII a. pradžioje. Pilies kalno V atraminė siena 3,3–3,63 m gylyje turėjo pamatų išplatėjimą (banketę). Iš šurfų sluoksnių stratigrafijos galima spėti, kad bent jau šiose Pilies kalno V šlaito vietose atraminė siena buvo statoma, nukasus ankstesnius sluoksnius. Šiam spėjimui pavirtinti reikia tirti toliau ir pasiekti sienos pamatų apačią.

Šalia atraminės sienos Š dalies buvo perkasami griuvenų sluoksniai, kurių viršutinė dalis ties rekonstruota sienos dalimi buvo suversta restauracijos metu, taip pat užkasant 1979 m. archeologinių tyrinėjimų plotą. Šalia atraminės sienos P dalies griuvenos stipriai permaišytos XVI–XIX a. Griuvenose aptikta akmeninio patrankos sviedinio skeveldra, datuotina XIV a. pabaiga–XV a. Jau 0,8–1,95 m gylyje pasirodė žalsvo smėlio (įžemio?) sluoksnis. Vieną šurfų pagilinus iki 4,23 m, žalsvo smėlio sluoksnis nesikeitė.

Virš Pilies kalno V atraminės sienos liekanų, šalia vidinės (R) kiauto pusės, kartu atidengiant atraminės sienos kiauto bei užpildo liekanų paviršių, buvo iškasti keturi nedideli (iki 2 m^2) šurfai. Šurfų tyrimais norėta patikslinti atraminės sienos topografinę padėtį, išsiaiškinti jos vidinės kiauto pusės (nes išorinė nuslinkusi šlaitu žemyn) bei užpildo liekanų fizinę būklę ir kultūrinio sluoksnio pobūdį.